

กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมตามหลักสัจจกัตถุ :
ศึกษากรณีท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
The Process to Enhance the Corporate Social Responsibility by
Sangahavatthu : A Case Study of Suvarnabhumi Airport

อภิรดี สวณะปรีดี

Aperadee Savanapredi

บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

Airports of Thailand Public Company Limited, Thailand.

Email: chanya.s@airportthai.co.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

ผลการศึกษา พบว่า จากการศึกษานโยบายและทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในยุคปัจจุบันที่ต้องการให้บุคคลและสังคมดำเนินกิจกรรมด้วยความดีงาม รับผิดชอบต่อส่วนของการกระทำทุกๆ การกระทำ เพื่อสร้างสังคมที่น่าอยู่ องค์กรต่างๆ จึงหันมาให้ความสำคัญกับกระแสของปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในประเด็นความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในองค์กรภาคธุรกิจ เพื่อป้องกันความขัดแย้งจากการการดำเนินกิจการ

ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พบว่า การดำเนินธุรกิจของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิที่ปฏิบัติตามนโยบายของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยมุ่งหมายให้การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจ ดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรมการกำกับดูแลที่ดีในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

คำสำคัญ: กระบวนการเสริมสร้าง, ความรับผิดชอบต่อสังคม, หลักสัจจกัตถุ

Abstract

This article aim to analyze the process of strengthening the Corporate Social Responsibility (CSR) of Suvarnabhumi Airport.

From the study, it is found studying the ideas and theories of CSR in the present that need the people and societies to perform activities with the virtue, be in responsible of every action to create the pleasing societies for living, organizations turn to pay attention to the trends of the social and environmental problems, especially the issue of CSR in business organizations to prevent the conflicts from the effects of their business operations.

From studying the process to enhance the CSR of Suvarnabhumi Airport, it is found that its business operation in accordance with the Securities and Exchange Commission with the purpose of making business along with cares for the societies and environments under ethics, and with the good directing as well as supervising, will normally yield the people in societies to live happily, together.

Keywords: The Process to Enhance, Corporate Social Responsibility, Sangahavatthu

บทนำ

ความรับผิดชอบในการดำเนินธุรกิจ (CSR) เป็นผลของการพัฒนาในการผลักดันให้ผู้คนในสังคมทุกกลุ่มเกิดความตระหนักและหันมาสนใจถึงการใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติ การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อนำไปสู่การดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2552; ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2551)

ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ Corporate Social Responsibility) เรียกสั้นๆว่า “CSR” กระแสของโลกในเรื่อง CSR เริ่มจริงจังมากขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 OECD ซึ่งได้แก่องค์กรของประเทศร่ำรวยที่สุดของโลกได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเคยมีมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1976 และมีการปรับแก้ไขมาตลอด จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2000 ได้มีการแก้ไขครั้งใหญ่โดยเอาเรื่อง CSR ใส่เพิ่มมากขึ้น (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, 2551) เพื่อให้กิจกรรมนั้นยกระดับไปสู่ความยั่งยืน เกิดกระบวนการพัฒนาศักยภาพของผู้รับให้เข้มแข็ง สามารถยืนหยัดด้วยตนเองได้ในระยะยาว รวมทั้งถูกต้องตามหลักวิชาการ (SCG, 2553) ดำเนินกิจกรรมภายใน

และภายนอก องค์การที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระดับใกล้ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์กร เช่น ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัวยุติของพนักงาน พนักงาน ชุมชนท้องถิ่นที่องค์กรตั้งอยู่ ผลกระทบต่อสังคมในระดับไกล คือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทางอ้อม เช่น คู่แข่ง ประชาชนโดยทั่วไป เป็นต้น การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ภายในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม (ปราณี เอี่ยมลออภักดี, 2554)

ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ทสภ.) อยู่ภายใต้การบริหารงานของ บริษัทท่าอากาศยานไทย (จำกัด) มหาชน (ทอท.) ซึ่งมีนโยบายให้ท่าอากาศยานที่อยู่ภายใต้การบริหารงานทุกแห่งจะต้องดำเนินธุรกิจท่าอากาศยานควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate Social Responsibility : CSR) ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จึงให้ความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจท่าอากาศยานที่มีเป้าหมายจะเป็นท่าอากาศยานที่ให้บริการดีเด่นติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลกควบคู่ไปกับการดูแลสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งช่วยส่งเสริมและพัฒนาชุมชนโดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จากการดำเนินกิจการขนส่งทางอากาศก่อให้เกิดผลกระทบจากการบินต่อสิ่งแวดล้อม (Impact of Aviation on Environment) และชุมชนที่อยู่อาศัยโดยรอบอย่างหลีกเลี่ยงมิได้ จากผลการทำรายงานสิ่งแวดล้อม พบว่า การคาดการณ์ระดับผลกระทบด้านเสียงที่เกิดจากการดำเนินงานของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จะใช้การคาดการณ์ในหน่วย NEF (Noise Exposure Forecast)* ซึ่งจากการกำหนดขององค์การการบินระหว่างประเทศ (ICAO) ได้กำหนดว่าพื้นที่ที่มีแนวเส้นเสียง NEF มากกว่า 40 หรือ มีค่าเฉลี่ยความดังของเสียงอยู่ระหว่าง 70-75 DB.A เป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบสูงซึ่งพื้นที่ดังกล่าวต้องได้รับค่าชดเชย จัดซื้ออาคาร และโยกย้ายจากการท่าอากาศยาน โดยเฉพาะผู้ที่มีผลตรวจสมรรถภาพการได้ยินที่มีแนวโน้มผิดปกติ และอยู่อาศัยในพื้นที่ที่มีระดับเสียงในเขต NEFมากกว่า 40 ประชาชนควรทราบว่าเป็นเรือนของตน ตั้งอยู่ในพื้นที่เขต NEF ไต เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยให้ความสนใจเรื่องกระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะในยุคดั้งเดิมและสมัยปัจจุบัน มีแนวคิดนี้อยู่หรือไม่ มากน้อยเพียงไร ถ้ามีอยู่แนวคิดธุรกิจเพื่อสังคมมีไว้อย่างไรบ้าง โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ตามหลักพุทธธรรมเพื่อให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ทสภ.) สามารถดำเนินงานควบคู่กับการอยู่ร่วมกันกับชุมชนโดยรอบอย่างสันติสุข

* NEF (Noise Exposure Forecast) คือ หน่วยของระดับเสียงที่ใช้ประเมินการได้ยินเสียงในชุมชนเมื่อมีกิจกรรมของท่าอากาศยาน (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2551)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิตามหลักสังคหวัตถุ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้วิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา หนังสือ ข้อเขียนงานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ตามหลักพระพุทธศาสนาและแนวคิด ทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในยุคปัจจุบัน
2. ศึกษาวิเคราะห์ อธิบาย ตีความและเปรียบเทียบประเด็นสาระสำคัญที่ต้องการแสดงตามกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ที่กำหนดไว้
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)
4. สรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ได้ มาสรุปผลการศึกษาวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ตามลำดับและนำเสนอผลการสรุปการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ในยุคปัจจุบัน

ความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) เป็นการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กรและในระดับใกล้และไกล รวมถึงคนในชุมชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท โดยมีมุ่งหมายให้การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจ ดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลที่ดีในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมมีจุดเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2535 จากการประชุมที่กรุงริโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล ประเทศต่างๆ เริ่มต้นตัวกับทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีการเรียกร้องให้มีการเอาใจใส่ในด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ การดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในองค์กรและในระดับใกล้และไกล รวมถึงคนในชุมชนซึ่งได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของบริษัท โดยมีมุ่งหมายให้การดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการใส่ใจ ดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักจริยธรรม การกำกับดูแลที่ดีในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข หลักการของความรับผิดชอบต่อสังคม องค์กรทั้งหลายที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมควรระลึกถึงหลักการเหล่านี้ คือ รับผิดชอบต่อผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Accountable) ในการดำเนินภารกิจด้านธุรกิจต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบต่อ

สังคมและสิ่งแวดล้อม (Accountable) รวมทั้งสามารถที่จะตอบคำถามจากผู้ที่เกี่ยวข้องได้ กิจกรรมที่ดำเนินการจะต้องมีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยนโยบายและการดำเนินการอย่างชัดเจน มีคุณธรรม จริยธรรม โดยมีองค์ประกอบในการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

2. กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

การดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็นการปฏิบัติงานตามนโยบาย CSR ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) โดยได้ดำเนินกิจกรรม การกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบบริหารจัดการอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อสังคมในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้ เป็นการดำเนินงานด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีเป้าหมายในการคืนกำไรสู่สังคม โดยเน้นการทำงานร่วมกันของพนักงาน ชุมชน และสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นให้กับชุมชนและสังคม (บุษบา ภูสกุล, ผู้เชี่ยวชาญ ทอท.) และจากการที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่พบปะเยี่ยมเยียนชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจใน การพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เนื่องจากในอดีตผู้บริหารระดับสูงได้เคยให้คำมั่นสัญญากับประชาชนที่ได้รับผลกระทบแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามคำสัญญาได้และจากการลงพื้นที่ได้นำข้อมูลจากชุมชนมานำเสนอเพื่อพิจารณา

การปฏิบัติงานในหลายกิจกรรมที่ผ่านมาได้รับความพอใจจากข้าราชการฝ่ายปกครอง ผู้บริหารท้องถิ่นและประชาชน รวมทั้งการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต เพื่อสนับสนุนให้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิเป็น HUB ต่อไปในอนาคต (หัวหน้างานวิชาการ ฝ่ายกิจการพิเศษ และมวลชนสัมพันธ์) เช่น ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านสังคมชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจชุมชน ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬา ด้านสาธารณประโยชน์ ด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตของท้องถิ่น ผ่านกระบวนการของโครงการต่างๆ เช่น โครงการด้านการศึกษา โครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง โครงการด้านสิ่งแวดล้อม โครงการด้านเศรษฐกิจชุมชน โครงการด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ โครงการด้านอื่นๆ ได้แก่

1) โครงการ “ค่ายสีน้ำ” เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรักในศิลปะและได้เรียนรู้เทคนิคการวาดภาพด้วยสีน้ำ และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนมีทัศนคติที่ดีต่อ ทสภ.

2) โครงการ “สุวรรณภูมิตัวเข้มภาษาไทย” เพื่อส่งเสริมความรู้ภาษาไทยให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อปรับพื้นฐานในการสอบความรู้รอบคอบปลายช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET และการสอบความรู้ขั้นสูงของวิชาต่างๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ A-NET

3) โครงการ “พาน้องท่องสุพรรณภูมิ” เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภารกิจและบทบาทที่สำคัญของ ทสภ. ที่มีต่อการส่งเสริมและพัฒนาประเทศและชุมชนโดยรอบเข้าร่วมโครงการ

4) โครงการ “เพิ่มพื้นที่สีเขียวโดยรอบ ทสภ.” ได้ดำเนินการจัดโครงการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การลดภาวะโลกร้อน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับนักเรียนโดยรอบ เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้จริง เพื่อเป็นการเพิ่มและเสริมสร้างคุณภาพอากาศช่วยลดมลพิษและช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิต

5) โครงการ “ตลาดนัดแรงงาน” ทสภ. ขอความร่วมมือผู้ประกอบการ บริษัทคู่ค้าที่มีสัญญา กับ ทสภ. มาเปิดรับสมัครประชาชนที่อาศัยอยู่และมีภูมิลำเนาหรือทะเบียนบ้านในจังหวัดสมุทรปราการและเขตลาดกระบัง กทม. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนโดยรอบ ทสภ. มีโอกาสเข้ามาทำงานใน ทสภ. และเพื่อให้แรงงานได้มีโอกาสพบปะบริษัทโดยตรง

6) กิจกรรม “งานวันเด็กแห่งชาติ” และ สนับสนุนกิจกรรมด้านต่างๆ ของชุมชนโดยรอบ ทสภ.

ทสภ. ได้ดำเนินการจัดให้มีระบบบริหารจัดการอย่างรู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบในการจัดการอย่างโปร่งใส เท่าเทียม เป็นธรรม มีประสิทธิภาพสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับแนวคิด CSR ที่มีจุดกำเนิดมาจากตะวันตก ที่ต้องการให้บุคคลและสังคมดำเนินกิจกรรมด้วยความดีงาม มีความรับผิดชอบในส่วนของการกระทำทุกๆ การกระทำ เพื่อสร้างสังคมที่น่าอยู่เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรและสังคมอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนและการปฏิบัติต่อแรงงานอย่างเป็นธรรม และการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน โดยมีการจัดกิจกรรมทางสังคม หรือ มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ

3. วิเคราะห์กระบวนการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมของ ทำอากาศยานสุวรรณภูมิตามหลักสังคหัตถ์

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมของพระพุทธศาสนา นั้นมีมาต่อเนื่องนับตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล โดยพระพุทธองค์ทรงให้หลักการไว้ โดยเฉพาะหลักเมตตาและกรุณาซึ่งเป็นหลักที่บุคคลจะพึงมีความปรารถนาดีต่อผู้อื่นความเมตตาเสมอเหมือนเท่าเทียมกัน ฉะนั้นหลักการความรับผิดชอบต่อสังคมหรือบุคคลอื่นๆ จึงเริ่มต้นจากความกรุณาภายในจิตใจของบุคคลแล้วแผ่ขยายความปรารถนาดีนั้นไปยังสรรพสัตว์และสรรพสิ่งเพื่อให้ดำรงอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสม ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน โดยมีเจริญปัญญาควบคู่กับความกรุณาที่ประธานการจัดการเพื่อคุ้มครองชีวิตที่ตีร่วมกัน ฉะนั้น หลักการของพระพุทธศาสนา คือ เมตตา กรุณา และปัญญารวมทั้งศีลธรรม จึงเป็นแนวทางการปฏิบัติที่ดีงามและเกื้อกูลต่อกันอย่างแท้จริงแล้ว สิ่งนี้ย่อมเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาบุคคลและสังคมตามหลักพระพุทธศาสนา ฉะนั้น ในที่นี้ จะ

กล่าวถึงหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมในมิติต่างๆ โดยเปรียบเทียบกับหลักของ CSR ผู้วิจัยจะนำเสนอในส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ หลักสังคหวัตถุ 4 [องจตุกก (ไทย) 21/32/50-51] หลักแห่งการสร้างความเกื้อกูลต่อกัน เป็นหลักคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนเอาไว้เป็นหลักการประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี มีความเกื้อกูลต่อกัน ประกอบด้วยหลัก 4 ประการ ดังนี้

1) ทาน คือ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน เสียสละช่วยเหลือกัน ด้วยการให้สิ่งของหรือให้ความรู้ การแนะนำสั่งสอนด้วยน้ำใจไมตรี มีความโอบอ้อมอารี ในประเด็นแนวคิดเรื่องทานกับความรับผิดชอบต่อสังคมของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จะสอดคล้องกับโครงการของการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ทสภ.) ที่รับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1) โครงการ “ศาสนาอุปถัมภ์” เพื่อทำนุบำรุงศาสนา โดยทางพุทธศาสนาได้ถวายเทียนพรรษา เครื่องไทยธรรม และจัดปัจจัยแก่วัดโดยรอบ ทสภ. ปีละจำนวน 12 วัด รวมทั้งมีการจัดทอดกฐินให้กับวัดต่างๆ โดยรอบ ทสภ. เป็นประจำทุกปีตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา และทางศาสนาอิสลามได้มอบอินทผลัมให้แก่มัสยิดโดยรอบ ทสภ. จำนวน 4 มัสยิด เนื่องจากในเทศกาลรอมฎอน

2) โครงการ “มอบเวชภัณฑ์” เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปี 2554 ในพื้นที่โดยรอบ ทสภ.

3) โครงการ “มอบถุงยังชีพ” แก่ผู้ประสบอุทกภัยซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่โดยรอบ ทสภ. ปี 2554

3) โครงการ “มอบอุปกรณ์เครื่องนอน” แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตลาดกระบัง ทม.

4) โครงการ “มอบรถเข็นแก่คนพิการ” ที่อาศัยอยู่ในชุมชนโดยรอบ ทสภ.

ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า โครงการอุปถัมภ์ทางศาสนาและโครงการจัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิตามที่กล่าวมานี้ล้วนสอดคล้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาข้อทานในสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ธรรมทานหรือวิทยาทานการให้ความรู้และทักษะในด้านต่างๆ และอามิสทานการให้ทั้งวัตถุสิ่งของและอุปกรณ์ต่างๆ แก่โรงเรียน ซึ่งเป็นข้อสำคัญเพราะว่าทุกๆ คนนั้น ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากกันและกันอยู่ในด้านต่าง ๆ ในด้านวัตถุ เช่น ทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่างๆ

2) ปิยวาจา คือ ความเป็นผู้มีวาจาน่ารัก สื่อสารกันด้วยความรัก หรือมีวาจาซาบซึ้งใจ การกล่าววาจาสุภาพไพเราะอ่อนหวานทำให้เกิดไมตรี รักใคร่นับถือ ตลอดถึงการใช้คำที่เป็นประโยชน์ประกอบด้วยเหตุผล เมื่อวิเคราะห์แล้วจะสอดคล้องกับการทำงานของเจ้าหน้าที่ชุมชนสัมพันธ์ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่จะต้องใช้วาจาในการลงพื้นที่พบปะเยี่ยมเยียนชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงแก่ชาวบ้านโดยรอบ ทสภ.

ตั้งที่การลงพื้นที่ที่พบปะเยี่ยมเยียนชุมชนและการทำโครงการให้กับชุมชนโดยรอบท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ช่วยสร้างความเข้าใจและสร้างความสัมพันธ์ให้มากขึ้นดังที่ประชาชนได้แสดงความเห็นโดยสังเขป ดังนี้

“เท่าที่ผ่านมาการลงพื้นที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ให้มากขึ้นแต่ยังไม่มากนักแต่ก็ยังดีกว่าที่ไม่ลงมา การลงมาพบปะกับชาวบ้านเป็นแสดงออกที่ดี” (นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลี จ.สมุทรปราการ)

“การลงพื้นที่ที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาก็ได้ เพราะการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เกิดความรู้สึกของความเป็นพวกเดียวกัน ทำให้ง่ายต่อการดำเนินงานมากขึ้น” (นายอำเภอบางพลี)

“การที่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ สื่อสารกับชาวบ้านด้วยความเคารพ ช่วยลดระดับความขัดแย้งในระดับหนึ่ง แต่การได้รับข้อมูลขาดความสม่ำเสมอ มีความล่าช้าไม่ทั่วถึง” (ประชาชน หมู่ 3 ต.บางโหลง อ.บางพลี)

จากข้อมูลในเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ เพราะว่าการลงพื้นที่ทุกครั้งต้องมีการพูดคุยด้วยปิยวาจา คือ วาจาอ่อนหวานไม่กระด้าง ไม่กระทบผู้อื่น ซึ่งเป็นการรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการพูดที่สร้างสรรค์ พูดให้เกิดความรัก ความสามัคคีกัน ในประเด็นของความแตกร้างของคนในสังคมที่พบบ่อยมักจะมีสาเหตุมาจากพูดที่ไม่สร้างสรรค์ คือเป็นคำพูดกระทบกระทั่งกันทั้งสิ้น

3) อัตถจริยา หมายถึง ความเป็นผู้มีน้ำใจ รู้จักสงเคราะห์และช่วยเหลือกิจการของผู้อื่นให้สำเร็จ รู้จักช่วยกระทำกิจอันเป็นประโยชน์บุคคลอื่น หรือแก่สังคมส่วนรวม ตามความเหมาะสมแก่ฐานะและโอกาส เป็นการประพฤติสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต, 2551 : 143) เมื่อวิเคราะห์แล้วในประเด็นแนวคิดเรื่องอัตถจริยากับการรับผิดชอบต่อสังคม จะสอดคล้องกับโครงการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิดังนี้คือ

- 1) โครงการ “แม่บ้านคนเก่ง”
- 2) โครงการ “สุวรรณภูมิแฟร์”
- 3) โครงการ “ตลาดนัดแรงงาน”
- 4) โครงการ “สุวรรณภูมิรักษำป่าชายเลน”
- 5) โครงการ “สวนหย่อม AOT เพื่อสุขภาพผู้สูงอายุเทศบาลตำบลบางพลี”
- 6) โครงการ “พาน้องปิ่น ท่องสุวรรณภูมิ”

จะเห็นได้ว่าโครงการ และกิจกรรมที่นำเสนอมาแล้วนี้ล้วนเป็นการประพฤติหรือบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและแสดงออกถึงรับผิดชอบต่อสังคมโดยตรง

4) สมานัตตตา คือ ความเป็นผู้มีตนเสมอ ไม่ถือตัว ก็คือ ความประพฤติปฏิบัติดีต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อวิเคราะห์แล้วในประเด็นเรื่องแนวคิดเรื่องสมานัตตากับ

ความรับผิดชอบต่อสังคมการทำอากาศยานสุวรรณภูมิจะสอดคล้องกับโครงการด้านเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่

1) โครงการ “เยาวชนสุวรรณภูมิ” โดยนำนักเรียนโดยรอบไปเข้าค่ายเพื่ออบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและการรักษาสิ่งแวดล้อมหรือการลดภาวะโลกร้อนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการชีวิตประจำวัน ซึ่งโครงการดังกล่าวได้จัดมาตั้งแต่ปี 2551-2556

2) โครงการ “รักษ์โรงเรียน” เป็นโครงการที่ส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและลดภาวะโลกร้อนมาปฏิบัติในโรงเรียน

ฯลฯ

จะเห็นได้ว่า หลักสังคหวัตถุ 4 นั้นเป็นเสมือนเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถใช้หลักสังคหวัตถุ 4 เป็นตัวแบบหรือวิธีการในการดำเนินกิจกรรม CSR ขององค์กร คือ การเสียสละวัตถุสิ่งของ การพูดที่เป็นประโยชน์ การทำประโยชน์ และการเสมอต้นเสมอปลาย เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้เข้าใจลักษณะรูปแบบการดำเนินการ CSR อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

สรุป

ผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ส่งผลกระทบที่เกิดจากธุรกิจการบินต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับโลก และ ระดับท้องถิ่น ซึ่งลักษณะของการบินส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมการขนส่งทางอากาศที่เชื่อมโยงกันระหว่างประเทศและระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของโลก ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงมิได้ถูกจำกัดอยู่ภายในขอบเขตทางภูมิศาสตร์หรือเขตการปกครองของแต่ละประเทศ แต่ส่งผลในลักษณะภาพรวมทั้งหมดในระดับโลกโดยผลกระทบหลักที่มาจากการบิน คือ การปล่อยมลพิษทางอากาศซึ่งส่วนใหญ่เป็นก๊าซเรือนกระจก และเป็นต้นเหตุของปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก และ ผลกระทบจากการบินในระดับท้องถิ่นเกิดจากการดำเนินงานของท่าอากาศยานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน ผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงมีความซับซ้อนหลากหลายทั้งในตัวมลพิษที่เกิดขึ้นลักษณะของผลกระทบรวมถึงผู้ได้รับผลกระทบด้วยคือผลกระทบทางด้านมลภาวะทางเสียงและมลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากไอเสียเครื่องยนต์อากาศยานและการจราจรติดขัดมากขึ้น

ดังนั้นการอยู่ร่วมกันในสังคมนั้น มนุษย์ทุกคนล้วนปรารถนาเป็นที่รักของคนรอบข้างเป็นที่ยอมรับนับถือของทุกๆ คน และปรารถนาที่จะได้ยินได้ฟังคำยกย่องสรรเสริญ มากกว่าเสียงนินทาว่าร้าย พระพุทธองค์ได้ทรงสอนวิธีที่จะทำตนให้เป็นที่รักของสังคมว่า ขั้นแรกให้ปรับที่ตัวของเราเองก่อนคือ ต้องทำตัวเราให้เป็นคนน่ารักเสียก่อน โดยการปฏิบัติตามหลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นคุณธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจคนผูกใจคนและประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคีเป็น

หลักธรรมที่ทำให้คนเป็นที่รักเป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นการปลูกไมตรีเตมใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ชาวบ้านที่อาศัยอยู่โดยรอบ ทสภ. พบว่าผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงานของ ทสภ. คือ ผลกระทบทางด้านมลภาวะทางเสียงและมลพิษทางอากาศ ซึ่งเกิดจากไอเสียเครื่องยนต์อากาศยาน ในช่วงปี 2549 ที่ ทสภ. เปิดให้บริการ ชุมชนโดยรอบยังไม่สามารถปรับตัวได้ ส่งผลต่อการนอน เสียงของอากาศยานทำให้นอนไม่หลับ ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิมเปลี่ยนไป มีคนต่างถิ่นย้ายเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมาก การจราจรติดขัดมากขึ้น การทำโครงการต่างๆ จะเน้นทำโครงการให้กับเยาวชนมากกว่าชุมชน จัดทำโครงการไม่ตรงตามความต้องการของชุมชน ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1) ทสภ. ควรรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในการจัดทำโครงการ เนื่องจากที่ผ่านมาโครงการได้รับการจัดสรรไม่ทั่วถึงและไม่หลากหลาย บางโครงการขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2) ลงพื้นที่พบปะเยี่ยมเยียนชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน และเป็นข้อเท็จจริง เนื่องจากที่ผ่านมาชุมชนจะได้รับข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

3) นโยบายในด้านการบริหารไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีกาเปลี่ยนแปลงตามกระแสของการเมือง ส่งผลให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้บริหารที่รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาบริหารควรได้รับการอบรมความรู้และเข้าใจในกระบวนการ รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานด้าน CSR

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ประเด็นที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษาในงานวิจัยนี้ เป็นประเด็นที่ควรค่าแก่การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้การวิจัยชัดเจนมากขึ้นกว่านี้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1) ผู้บริหารกับการสร้างองค์ความรู้ด้าน CSR

2) บทบาทของชุมชนต้นแบบด้าน CSR ควรเป็นอย่างไร : การศึกษาเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง : References

- กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. (2551). *ความรู้เกี่ยวกับเสียงดังจากสนามบินและการดูแลสุขภาพ*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- Department of Disease Control Ministry of Public Health. (2008). *Knowledge about the Noise from the Airport and Health Care*. Bangkok: Cooperatives of Thailand.
- นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลบางพลี. สัมภาษณ์. 19 มกราคม 2558.
- Bangplee Municipal Mayor. *Interview*. 19 January 2015.
- นายอำเภอบางพลี. สัมภาษณ์. 19 มกราคม 2558.
- District Chief Officer, Bangplee. *Interview*. 14 January 2015.
- ประชาชน ม.3 ต.บางโฉลง อ.บางพลี. สัมภาษณ์. 28 มกราคม 2558.
- The Citizens M. 3, T. Bangchalong, Bangplee. *Interview*. 28 January 2015.
- ประชาชน หมู่ 11 ต.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี. สัมภาษณ์. 28 มกราคม 2558.
- The Citizens M. 11, T. Bangpleeyai, Bangplee. *Interview*. 28 January 2015.
- ประชาชน หมู่ 11 ต.บางปลา อ.บางพลี. สัมภาษณ์. 30 มกราคม 2558.
- The Citizens M. 11, T. Bangpla, Bangplee. *Interview*. 30 January 2015.
- ผู้เชี่ยวชาญ 9 ทอท.. สัมภาษณ์. 19 มกราคม 2558.
- Experts 9. Airports of Thailand Public Company Limited (AOT). *Interview*. 19 January 2015.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2551). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์..
- P. A. Payutto. (2008). *Dictionary of Buddhism*. (16th ed). Nonthaburi: S.R. Printing-mass product.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอูน). (2551). “CSR: บทบาทและความสัมพันธ์กับองค์กรพระพุทธศาสนา”. ใน *รวมบทความทางวิชาการทางพระพุทธศาสนากับจริยศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Phramaha Suthit Abhakaro. (2008). CSR: The Role and Relationship of Buddhist Organizations. In *Includes technical Articles Buddhism and Ethics*. Bangkok:
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2551). *เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม : Corporate Social Responsibility Guidelines*. กรุงเทพมหานคร: โอคอนพรินติ้ง.

The Stock Exchange of Thailand. (2008). *Corporate Social Responsibility Guidelines*. Bangkok: Icon Printing.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

MCU. (1996). *Tripitaka : Thai version*. Bangkok: MUC Press.

หัวหน้างานวิชาการ ฝ่ายกิจการพิเศษและมวลชนสัมพันธ์ ทสภ.. *สัมภาษณ์*. 19 มกราคม 2558.

Head of Academic Affairs and Special Masses, Suvarnabhumi Airport. *Interview*. 19 January 2015.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *ความรับผิดชอบต่อสังคม*. กรุงเทพมหานคร: ก. กลพิมพ์.

Government Information System. (2009). *Corporate Social Responsibility*. Bangkok: K. Kol Printing.

SCG. (2553). *CSR ด้วยหัวใจ ใครๆ ก็ทำได้*. กรุงเทพมหานคร: SCG.

SCG. (2010). *CSR from Mind*. Bangkok: SCG.